

**PREMS
CORONA**

Nº 177

ARIANY

Gener - Febrer 1992.

"PEL FEBRER FLOREIX L'AMETLLER"

El temps passa i...

*

* Dia 26 de gener va néixer na Francisca Català Femenies, filla d'en Jaume i de na Isabel. Enhorabona als seus pares.

* Dia 31 de desembre ens va deixar l'amo Antoni Riutort Perelló (Salero), era viudo i tenia 75 anys.

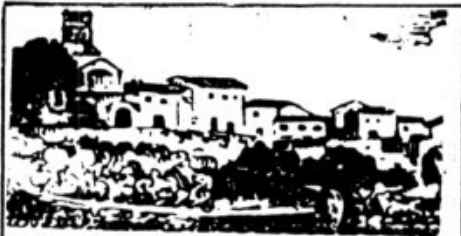
* Dia 12 de gener ens va deixar madó Magdalena Sansó Bauçà (Teca), era viuda i tenia 88 anys.

* Dia 29 de gener ens va deixar l'amo en Tomeu Caldertey Darder (Cabrer), era casat i tenia 61 anys.

* Dia 5 de febrer en va deixar madó Catalina Darder Caldertey (Cabrer), era casada i tenia 67 anys.

Descansin en pau.

ARIANY

Revista Local Independent.
Plaça de sa Creu, 2
07529 Anirany
Teléf.: 56 12 87
D.L.: M 207-1971

Grup de redacció i montage
Gabriel Frontera Mestre
Jaume Taberner Ribot
Catalina Pont Julià
Joan Molines Julià
Tomeu Bauçà Frontera
Margalida Taberner Ribot

Non col·laborat a n'aquest número

Grup Agricultura Ecològica
Fra. Jaume Tugones Mestre
Francesc Vallcaneras
Conselleria de Cultura, Educació i Esports
Escala d'Anirany
Parlament de les Illes Balears
Joan Frontera
P.S.M.
Drets Humans de Mallorca
Joan Ferrer Ramis
Germanes Rubí (distribució)
Imprimeix
Apòstal y Civilizador
Petra

Nota: La revista no s'identifica amb els diferents escrits que en ella apareguin, aquests expressen únicament l'opinió dels seus autors.

PLUVIOMETRE

GENER	
Dia 12	6 l.
Dia 21	2 l.
Dia 22	6 l.
Dia 23	14 l.
Dia 24	4 l.
Dia 25	10 l.
Dia 28	4 l.
Dia 31	2 l.
Total	48 l.

FEBRER	
Dia 20	10 l.
Dia 21	2 l.
Total	12 l.

Dades facilitades per els germans Maimó.

ENHORABONA

Aquest mesos hi ha dues revistes de la Premsa Forana que estan d'enhonorabona, aquestes revistes són **Bona Pau** de Montuïri ja que ha complit els seus quaranta anys d'existència.

L'altra revista és la **Pòrtula**, de Marratxí per haver complit els seus deu primers anys d'existència.

A totes dues les volem donar la nostra més sincera enhonorabona i que en puguin complir molts més.

Enhonorabona i molts d'anys!

La Quaresma

Mallorca és terra abundosa de tradicions i costums fortament arrelats. El calendari del mallorquí es guiava sempre per la roda del saber popular que feia arribar cada festa, cada bulla i cada solemnitat al seu temps. Però això no es pot dir del Carnaval, del Carnes toltes.

Som certament pobres pel que fà a tradició carnavalesca a diferència de les terres valencianes o catalanes. Bé és veritat que sempre hi ha hagut fresses o jocs, però això es reduïa a un àmbit molt casolà i íntim, i a més, semblava cosa d'allots. Festes com "L'enterro de la Sardina" a Manacor, o "La Mort d'en Carnes-Tortes" de Porreres, no són massa antigues. A Ciutat tant la "Rua" com el famosíssim ball del "Círculo", no eren més que un lluir-se dels rics i bufes ja que el poble plà n'era ben extern, i fins fa molt poc temps no s'en ha fet del Carnaval una festa de tots. Els balls de fresses i els soparots es feien portes tancades, bé a cases particulars, bé a societats recreatives pels seus socis.

Pel carrer poc. Per la gent pobre ... rès!

Per això també parlarem d'una altre tradició, aquesta eclesiàstica, que si que tocava de prop als pobres, i que en aquets dies s'escau. Era la Quaresma.

"Set setmanes de Corema, només he pogut menjar arengades, verdolagues, mongetes i bacallà."

Això ho diu tot. Set setmanes de dejunis i sermons. En aquell temps els ordenaments de l'Església es servaven d'una

manera inflexible i la Quaresma més que els altres. Tothom tenia por a aquella llarga temporada d'abstinència i verdura; fora gens de carn, venga peix i bacallà (que aleshores era menjar de pobre) i molt d'anar a l'església a escoltar sermons i passar rosaris, trisagis i coronones. Vos dic que no s'acabava mai. Allò si que era més llarg que una ...

Ni festes, ni balls ni massa festejar; era temps de penitència i s'havia de conèixer.

Per això com més corria la Quaresma, més contents estaven els nostres padrins, i per ajudar-li a fer via existia a Mallorca una curiosa figureta de paper o cartró retallat que la representava. Era una figura de devers un pam i mig d'una vella vestida de pagesa amb unes esgrelles a la mà i un bacallà a l'altre; lletja i geperuda que a més per devall de la falda mostrava set peus. A mesura que passaven les setmanes n'hi tallaven un. Això es penjava a la pared o darrera la porta de la cuina, i era tot una bulla cada diumenge tallar-li un peu.

Pensau que fa molts i molts d'anys existia a Ciutat el costum de serrar per la meitat damunt un cadafal instal·lat a la plaça de Cort una vella feta de palla i mal vestida quan arribava la meitat justa de la Quaresma. Això era tot un espectacle i tota la gent acudia a veure la bulla que es formava.

D'aquí ve el nom que encara modernament es donava a aquelles figuretes de cartró: "Sa Jaia Serrada".

Eren, amb una paraula, temps que ara també pareixen rondalles i que només recorden ben al viu tots aquells que els passaren. Tots aquells mateixos que quan s'acostava Pasqua no podien estar sense dir:

"Sa Corema ja es passada, Mare de Déu que no torn, que tenc s'esquena pelada d'anar a jeure tan dejorn."

De tot això avui en dia no en canten galls ni gallines; però no està de més recordar-ho i dir: Quin temps era aquell!

Francesc Vallcaneras.

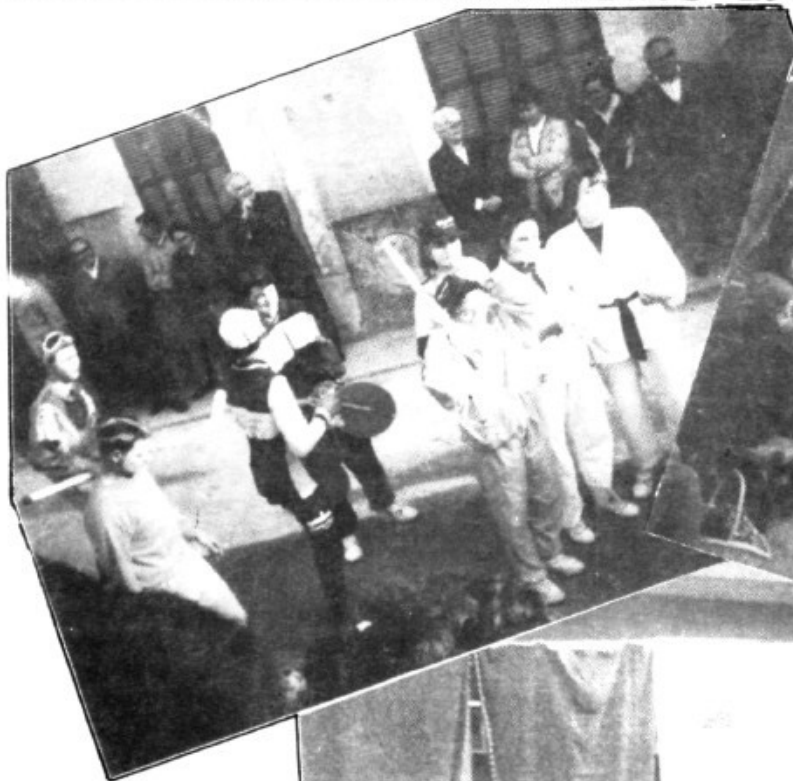

"Sa Jaia Serrada"

Beneides 1992

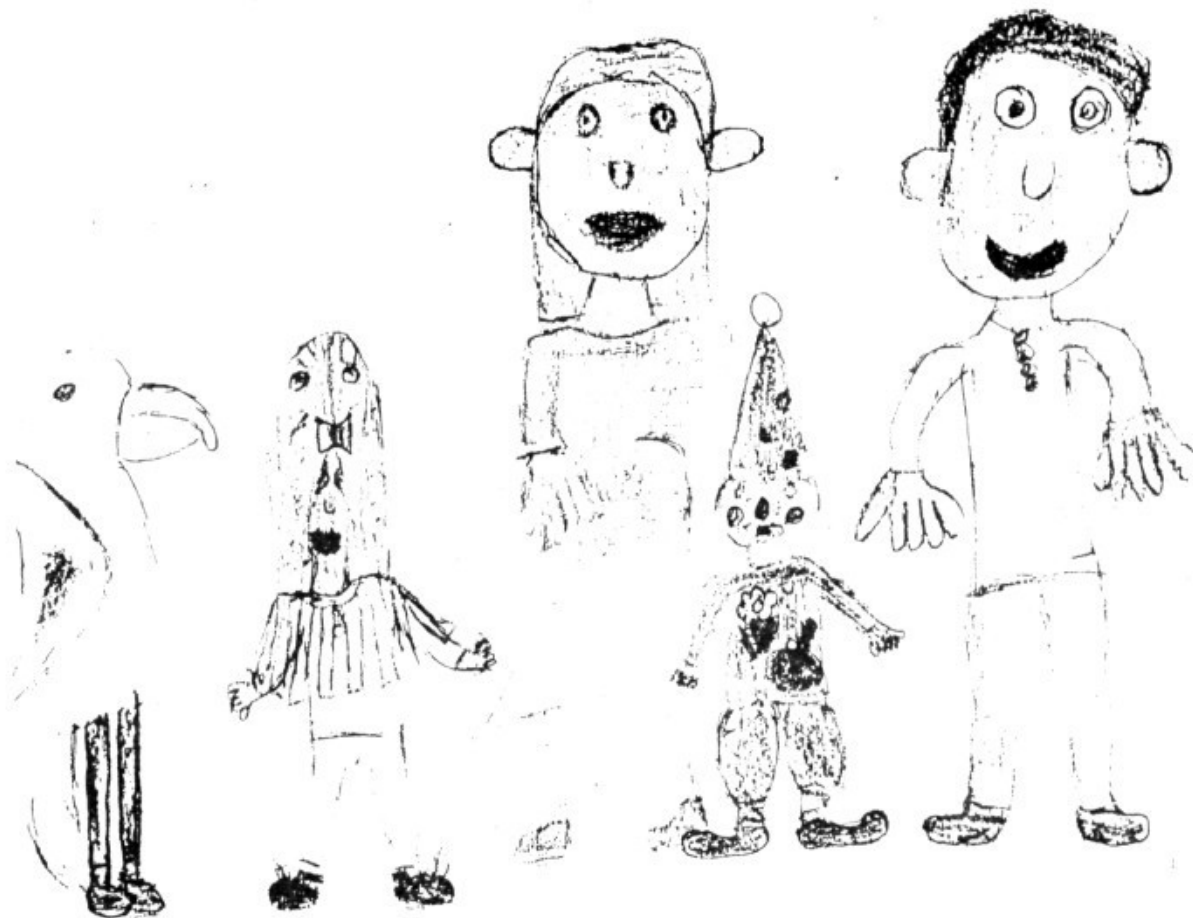

Beneïdes 1992

Escola

Pel Febrer fem el carnaval a l'escola.
Nosaltres els de segon farem la disfressa
d'orella, els de primer la faran de
pallars. Els altres de lloro i de gegants
i anirem a fer una volta pel poble

Treball realitzat per els alumnes de segon curs.

La Comunitat Autònoma de les Illes Balears properament comptarà amb la primera llei sobre adequació de les xarxes d'instal·lacions a les condicions històrico-ambientals de l'estat espanyol.

La llei podrà ser aplicada per altres comunitats autònomes després que el Govern Balear l'hagi presentada a la comissió del patrimoni històric artístic nacional.

Amb l'aplicació d'aquesta nova reglamentació, la Conselleria de Cultura, Educació i Esports intensificarà la seva política de preservació i protecció del patrimoni històrico-artístic i de la millora de l'estètica urbana. AVANTPROJECTE DE LLEI SOBRE ADEQUACIÓ DE LES XARXES D'INSTAL·LACIONS A LES CONDICIONS HISTORICO AMBIENTALS.

La Comunitat Autònoma de les Illes Balears comptarà properament amb la primera llei sobre adequació de les xarxes d'instal·lacions a les condicions històrico-ambientals de l'estat espanyol.

Aquesta llei, pionera al nostre país, serà presentada al Consell del Patrimoni Històric Artístic nacional, un cop hagi estat aprovada pel Parlament de les Illes Balears i podria aplicar-se properament a la resta de les Comunitats autònomes espanyoles.

Els objectius de la llei són els de la millora de l'estètica urbana i la preservació del patrimoni històrico-artístic de les Illes Balears a través de la regulació legal de la instal·lació de la xarxa d'instal·lacions i serveis. El desfassament existent entre els avenços tecnològics, la gestió urbanística i la realitat urbana i social dels cascs antics de la nostra Comunitat Autònoma presenta la caòtica proliferació d'elements exteriors en la xarxa d'instal·lacions i serveis que era necessari solventar amb la promulgació d'una normativa legal.

Una de les carecterístiques importants d'aquesta llei és la que recull en un sol text les normes generals de protecció, la qual cosa significa la

simplificació de la seva aplicació pràctica sense que sigui necessari el seu desenvolupament en reglments i decrets com és habitual.

Els reis fa un grapat d'anys

Passades les festes de Nadal i de Cap d'any arriba la festa dels Reis, com tots els anys arribaren al nostre poble i després de l'adoració al Nin Jesús a l'església començaren a repartir les joguetes.

Però tornant enrera en el temps, he demanat a la gent de més edat del nostre poble com eren aquestes festes quan ells eren petits i què les duïen els reis; la seva resposta ha estat que el món ha canviat molt, quan ells eren nins els reis no venien tan carregats com ara, quan arribava aquesta festa posaven una esperdenya dins la finestra ben plena d'ordi i faves perque

els cavalls dels reis tenguessin per menjar (qualque vegada en posaven per totes les finestres, però no hi havia res, amb una mos havíem de conformar), quan anaven a mirar que les havien deixat trobaven sempre s'esperdenya buida, hi havia anys que les duïen una taronja, un altre pic una grapada de cocovets, un parell de galletes, 2 ò 3 cèntims i qualque pic per ses nines un floc per sa cova, però només una cosa d'aquestes, quan tornaven grans una cabeça d'alls, no era com ara que les duen tantes de coses que necessiten un quarto només per guardar ses joguetes.

Catalina Pont.

Aquesta fotografia són els reis d'aquest any.

Don Martí Truyols,

Com ja vàrem anunciar al passat número, enguany ha fet 50 anys de la mort de D. Martí Truyols i Sureda, nosaltres creim que D. Martí ha tengut una gran importància dins Ariany, ja que si tenim una església tan monumental és gràcies a ell, com a primera entrega hem volgut fer un parell de preguntes a persones majors perquè ens descobrissin com era realment D. Martí.

Des d'aquí volem donar les gràcies a n'aquestes tres persones entrevistades per la informació que ens han donat.

Segurament en pròxims números aniran sortint més coses damunt D. Martí i la seva vida, vagi tot lo que surti com a homenatge de la revista ARIANY, ja que ningú s'ha posat al capdevant, ni tan sols se l'hi ha fet la missa en memòria seva, com ja era tradicional, però què hem de fer?, per part nostra sentim molt que els responsables eclesiàstics que tenim ara passin un poc d'aquesta persona, així van les coses!

CATALINA CANAVES MESTRE (89 anys)

*** Ara fa 50 anys que va morir D. Martí Truyols, vos recordau d'ell?**

Si.

*** Què és lo que recordau més d'ell?**

De tot, era alegre, caritatiu, un home que feia llimosna. allà on l'havien de menester, jo sé d'una allota que ell li va pagar sa llet quatre mesos i no l'hi va dir mai, la pagava allà on anava a comprar-la.

Si anava a veure un malalt i sabia que havia de menester doblers l'hi posava un billet de cent pessetes devall es coixí. Però també era un home molt recte, es qui se mereixia una repolsa ell l'hi donava, no tenia rucs a sa llengua.

*** Quines obres se varen fer es temps que ell va esse rector d'Ariany?**

Sa Cúpula, és iguala a una que hi ha al "Valle de los Caidos" només és que la d'Ariany és més petita; es Campanar, també va enrajolar lo de ses dones, o sia, sa nave llarga de l'església, lo que antes era sa capella, també va adornar ses capelles, ses allotes varen fer randes i les varen adornar a totes.

Per fer es Campanar, quan sortien d'escola ell deia a ses monges que li enviassin ets allots i si un poria dur una pedra grossa l'hi duia i si un la poria dur petita la duia petita i d'aqueixa manera.

Ara vos contaré un fet que me

va passar, una vegada es temps d'es Moviment, es temps de sa Guerra, jo li vaig dir que havia amagat dos sacs de blat, perquè el requisaven i me va dir " no han d'esser acaparadors, però han d'esser proveïdors".

També va sembrar es pins de sa Plaça de l'església.

*** D'es temps de D. Martí hem sentit parlar d'es Sindicat i de Sa Fàbrica, què era això?**

Es Sindicat era com una cooperativa, això era per ajudar a n'es poble, com que ell tenia relació en gent externa, un pic va venir un català a fer una xerrada damunt ses ametlles, també hi havia coses damunt es

porcs, a n'es Sindicat mos compraven ses coses però com " llavonces se torbaven a pagar, sa gent se va desenganar i això se va perdre.

Això d'es Sindicat esteia veinat d'es campanar, allà on ara hi ha una cotxeria.

Llavonces ell es vespres hi feia escola a tots ets allots que hi volien anar.

Lo de Sa Fàbrica era de s'Ajuntament, que enlloc de fer pagar a sa gent per fer arreglar es camins o es carrers, posaven dos o tres jornals a sa gent per fer-hi feina sense cobrar i així ho arreglaven. Mon pare tenia sa fàbrica a n'es Murterar, allà on ara hi ha sa fàbrica d'electricitat, idò mon pare anava amb en Jaume Cosari que tenia un carro i una bístia i s'anaven ells dos a cercar sa murta per sa festa d'Ariany.

MAGDALENA PASCUAL MESTRE (90 anys)

*** Ara fa 50 anys que va morir D. Martí Truyols, vos recordau d'ell?**

Si.

*** Què és lo que més recordau d'ell?**

Jo m'en record que era molt dematiner, s'aixecava molt dematí a confessar i encara que hi

hagués molta de gent amb un moment ja havia fet net, feia via a confessar.

Era un poc severo, ere recte, per exemple no volia que anàssim a missa en so vestit curt.

Moltes de coses no les sé perquè noltros estàvem a Son Nigorra i veníem a missa primera, a sa sortida de sol deia sa missa però antes ja havia confessat, i donava sa comunió antes perquè s'en poguéssin anar.

*** Quines obres se varen fer es temps que ell va esser es rector d'Ariany?**

Va fer la part de l'església que hi ha de sa trona per envant, perquè antes només hi havia una capella que arribava fins allà on ara hi ha sa trona.

*** D'es temps de D. Martí hem sentit parlar d'es Sindicat i de Sa Fàbrica, què era això?**

Sa Fàbrica era que ets homes havien de fer tres dies de fàbrica, un altre que tenia més n'havia de fe més dies, però a quasi tothom n'hi perteneixien tres dies en s'any, això ho feien pes govern, quan noltros esteiem a Son Nigorra m'en record que venien homes a fer llenya per ses monges, a altres les enviaven a fer un camí que estava malament,

les enviaven allà on les havien de menester.

Es Sindicat no sé que era. Aquestes coses jo no les sé gaire, com que era nina i estàvem a Son Nigorra, veníem a missa i llavonces mos tornàvem cap allà.

Lo que sé és que es temps d'es Moviment varen fer un bàndol que deia que havien d'entregar s'or, D. Martí deia que com no volia que s'enduguessin ningú d'Ariany a matar havíem d'entregar s'or i ell va fer aquest bàndol i deia que es que no l'entregaria el s'en durien i com que tothom tenia molta de por el vàrem entregar tot.

JOAN JULIA PASCUAL (92 anys)

*** Ara fa 50 anys que va morir D. Martí Truyols, vos recordau d'ell?**

Si.

*** Què és lo que recordau més d'ell?**

Lo que record millor és que em va donar xocolate a voler, això era perquè jo feia d'escolanet, jo hi vaig anar molt per l'església, i vaig començar de molt petit, quan varen beneir sa primera pedra de l'església nova jo feia llum es sos cirials, i això que era es dematí, hi havia D. Toni Maria Alcover i

érem jo i en Pedro de Son Ciurana, llavonces varen anar fent i jo sempre hi vaig esser per l'església, encara me recorda es primer dia que vaig menjar meló, va esser aquest dia que varen fer arròs sec perquè hi havia D. Toni Maria Alcover i va dinar allà, i com que en va quedar a jo me feren quedar, jo tenia 8 anys.

D. Martí era un capellà molt dematiner, era molt feiner, volia que anàssim a missa es dies feiners i quan era hora de començar es jornal ja volia que haguéssim anat a missa, era molt feiner!

*** Quines obres se varen fer es temps que ell va esser rector d'Ariany?**

Va fer tot lo que és l'església nova, se va començar l'any 8, es dia de sa nostra festa, aquest dia va començar s'obra i varen posar quatre firmes dins un caixonet, firmaren es quatre homes més importants d'es poble, eren l'amo en Monserrat, que era de Manacor i es Pujol era seu, l'amo en Toni "Barxo", que era es batle, i ets altres no sé qui eren, ja no m'en record, sabeu que fa d'anys!

També va fer es Campanar, hi havia uns picapedrers que eren en Pere Josep "Sabater", en Toni "Bovet" i s'altre no m'en record, sé que eren tres, ara no vos puc dir que guanyaven però tenc ànsia que no fossin devers sis reials.

Ara vos contaré com va començar s'idea d'engrandir l'església, va esser un diumenge dematí, hi havia un pastor per devers es cementeri que sonava es fobiol i com que sa gent no cabia dins l'església i sempre en quedaven defora i aquests tenien més esment a n'es fobiol, D. Martí va anar a Son Ciurana, perquè es capellans sempre se mesclen en sos rics, i ell es va tèmner que sa gent envers de tenir esment a n'es capellà el tenia a n'es pastor, i ell va dir " si me pensàs que sa gent d'es poble me volgués ajudar, començaríem a

de la seva mort

Cada vegada més sovint trobam en els mitjans de comunicació principalment a la premsa, referències a l'agricultura ecològica. Han passat molts d'anys sense que ningú en parlés i en els quals era qualificada com una agricultura prehistòrica, poc productiva, adient només per els horts petits o per a persones que volien mantenir-se al marge de la societat.

En aquests moments és un tema de moda i hi ha moltes persones que volen exposar la seva opinió, tot i que quasi sempre es repeteixen els tòpics o es mesclen conceptes de l'agricultura convencional o química amb els de l'ecològica.

No creim que aquestes opinions siguin interessades, però és obvi que difonent conceptes equivocats es dificulta el desenvolupament de l'agricultura ecològica i es confon i perjudica els consumidors.

FENT UN POC D'HISTORIA

Mirem uns deu anys enrera: per aquelles dates nasqué la Coordinadora d'Agricultura Ecològica amb àmbit estatal, que sorgia de la necessitat d'aglutinar les persones que practicaven una agricultura respectuosa amb el medi i produïa aliments sans.

En altres països, alguns amb més de cinquanta anys d'experiència, es venien emprant distints noms: orgànica, biològica, biodinàmica. Les associacions i agricultors integrats en la Coordinadora vàrem elegir la paraula "ECOLOGICA" com la que més definia la seva característica principal, respectar els ecosistemes.

Hem de precisar que quan feim agricultura esteim, evidentment, alterant els ecosistemes naturals a fi i efecte d'organitzar plantes i animals cap a una producció econòmica. Però quan en l'agricultura convencional la planificació de cultius o l'activitat ramadera es decideix només pensant en la producció, en

engrandir l'església per cabrer-hi", i així va esser tot.

Es meu padrí tenia ses ovelles a Son Ciurana i va dir, jo som s'home més pobre d'es poble però me vull suscriure, llavonces varen començar a fer suscripcions.

Varen posar es carro de l'amo en Domingo, que era de Son Ciurana, per dur s'aio d'es Pou Bo, i cobrava un velló per cada bota que traginava, d'aquesta manera varen anar seguint, la traginava un home que li deien en "Corona".

Llavonces D. Martí se va posar a convidar per fer s'obra i s'ananava dins es carros de cap a ses pedreres de Sa Comuna, es diumenges hi havia una fila molt llarga de carros que anaven a cercar marès, aquests carros no cobraven res, massa ells anaven goigosos!

Ses obres duraren un parell d'anys

Ses campanes també les va posar D. Martí, una avui, una altre es cap de mig any; hi havia un pulitxó de primera en D. Martí. Quan hi havia l'església vella hi havia una campaneta petita que jo tocava cada dia per sa missa, però no hi havia

campanar.

També va sembrar es pins de sa Plaça de l'església, antes hi havia dos lledroners molt grossos, un a cada part de portal, però quan sembraren es pins les varen llevar,

* D'es temps de D. Martí hem sentit parlar d'es Sindicat i de Sa Fàbrica, què era això?

En aquell temps tot es poble feia fàbrica, això ho va posar s'Ajuntament però avegades feien sa feina per l'església.

Per exemple un dia feien feina a n'es carrer Major, un altre dia a un altre, les avisaven un parell de dies antes.

A n'es Sindicat sa gent una vegada hi va dur porcs grassos perque deien que les cobrariem més cars, un dia D. Martí va dir això es temps de sa missa però va sentir una veu de per darrera que va dir que es temps de sa missa no han de mesclar una cosa amb s'altre i sa missa no és per xerrar de porcs, a ell li va sebre com a greu i ja no en va parlar pus.

Es vespres D. Martí a n'es Sindicat hi feia escola, jo hi vaig anar.

Catalina Pont,
Jaume Taberner.

els ecosistemes agrícoles o ecosistemes, es considera la diversitat i l'equilibri entre poblacions de plantes i animals. Es dirigeix cap a una producció relativament alta i sostinguda que conservi o augmenti la fertilitat de la terra.

LEGISLACIÓ ACTUAL SOBRE AGRICULTURA ECOLÒGICA.

Totes les denominacions que han estat emprades, són acceptades i es poden utilitzar amb referència als productes de l'agricultura ecològica. L'article 2 del Reglament de la CEE nº 2.092/91 del Consell, sobre la producció agrícola ecològica i la seva anomenada en els productes agraris i alimenticis determina la denominació per cadascun dels països membres. En el nostre cas és ecològic.

Tot i que les denominacions com biològic, biodinàmic, orgànic, poden ésser utilitzades. Els productes ecològics, aliments o mitjans de producció, estan regulats pel Reglament de la Denominació Genèrica i el seu Consell regulador.

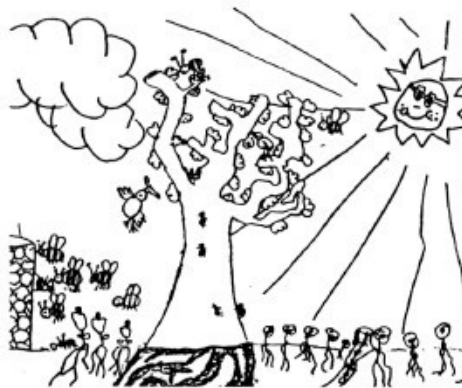
Aquesta "Denominació Genèrica" s'ajusta perfectament a la situació d'aquesta agricultura, ja que la seva qualitat específica ve donada per la seva forma d'ésser produïda, generada, i no pel lloc d'on ve com la Denominació d'Origen, com per exemple "Denominació d'Origen Vi de Binisslem".

El Reglament i les Normes per les quals s'ha de guiar l'agricultor i/o ramader i l'elaborador varen sortir a una Ordre publicada el 4 d'octubre de 1989. Hi ha hagut un temps en el qual tot i existir aquesta legislació no s'han denunciat situacions irregulars. Aquest període va acabar el juliol de l'any passat.

Actualment no es poden vendre productes amb els noms ecològic, biològic, orgànic o biodinàmic, si no porten l'etiqueta del CRAE (Consell Regulador de l'Agricultura Ecològica), o si

són productes sense envassar, venuts directament pel productor, si aquest no està inscrit en el Registre de Finques o Elaboradors de que disposa el CRAE.

Per ésser inclòs en els registres s'ha de fer la petició al CRAE (C/Cervantes, 21, 2º, porta 7. 28014 Madrid). El Consell, mitjançant el seu personal tècnic, fa una visita a la finca o finques del sol·licitant i es proposen les mesures a prendre per a la reconversió i el temps que durarà, tenint en compte el sistema de cultiu anterior.

AGRICULTURA TRADICIONAL I ECOLÒGICA.

També hem de fer veure que agricultura tradicional i agricultura ecològica no són la mateixa cosa.

L'experimentació és un mètode fonamental per adquirir coneixements. Per aquesta banda l'agricultura tradicional té un conjunt de tècniques comprovades al llarg del temps, que han fet possible produir aliments i conservar la fertilitat de la terra.

L'agricultura ecològica recull alguns principis de l'agricultura tradicional, com per exemple la varietat de produccions, els rendiments sostinguts, les varietats i races autòctones adaptades a cada lloc, etc.

Tot i això, algunes pràctiques de l'agricultura tradicional s'han de revisar pensant en les noves tecnologies i l'avenç de les ciències aplicades a

l'agricultura: química, biologia i ecologia. No s'ha de destruir la matèria orgànica (cremada de rostolls o restes de poda) sinó que s'ha d'incorporar a la capa superior de la terra, no es destrueix la vida microbiana de la terra girant-ne totes les capes sinó que s'afavoreix amb cultius adequats.

OBJECTIUS DE L'AGRICULTURA ECOLÒGICA.

L'article segon de les normes Tècniques de la Denominació Genèrica de l'Agricultura Ecològica els defineix així: "Els termes agricultura ecològica, biològica, orgànica o biodinàmica defineixen un sistema agrari amb l'objectiu fonamental d'obtenir aliments de màxima qualitat respectant el medi ambient i conservant la fertilitat de la terra, mitjançant l'ús òptim dels recursos i sense emprar productes químics de síntesi".

L'aspecte més important de l'agricultura ecològica és la no utilització de productes químics de síntesi, que pretén la no contaminació dels aliments, del medi ambient i la no introducció d'elements aliens a la naturalesa que no es degraden o que ho fan amb dificultat alterant així l'equilibri vital de la terra.

Exposar els objectius de l'Agricultura Ecològica seria molt llarg, també ho seria parlar de les tècniques de cultiu pròpies d'aquesta agricultura. Actualment es poden trobar llibres que parlen de tot això.

El Grup d'Agricultura Ecològica a Mallorca té com a objectiu donar a conèixer i ajudar les agricultures que respecten el medi i la salut de les persones i animals.

Podeu contactar amb nosaltres si us interessen aquests temes i voleu la nostra col·laboració o ens oferiu la vostra. Aquesta és la nostra adreça:

GRUP D'AGRICULTURA ECOLÒGICA C/Antoni Maura, 5

SENCELLES

Texte: Maria Antònia Manzanal.

Il·lustració: Matra Hodgekins.

Davant la situació que fa uns mesos ens trobam amb el tema de ses obres de ses aigües, ens hem dirigit a l'Ajuntament mitjançant la veu dels seus regidors per saber un poc més damunt aquest tema.

Volem remarcar que la nostra invitació va esser molt ben acceptada per part dels regidors, en mostra d'això ens vàrem reunir amb el regidor de Vies i Obres, en Pere Ribot, amb el regidor de manteniment, en Gori Obrador i amb el regidor d'agricultura, en Toni Mestre.

Els varen contestar a les preguntes que les formulàrem d'una manera arbitrària i avegades fins i tot tots tres varen donar la informació que sabien, a la mateixa pregunta.

*** Per què es fan aquestes obres?**

Aquestes obres es fan perque es Consell ho exigeix, i s'han de fer per tots es pobles de Mallorca. Ha sortit una norma que s'han de fer per tot.

*** Ja fa uns mesos que es duen a terme aquestes obres, com es troben actualment?**

Sa primera fassa es pot dir que ja està acabada, tant s'aigo neta com sa bruta i sa segona està bastant adelantada, de sa segona fassa falta fer sa torre per es manteniment d'es poble.

*** A on es farà sa torre?**

Sa torre es farà a Sa Figuereta, ja que és es puesto més elevat d'Ariany.

*** Es compleixen més o manco es plaços assenyalats?**

Si, es plaços es compleixen.

*** Hi ha hagut cap dificultat que no s'havia tengut en compte?**

Dificultat no n'hi ha haguda cap, tot surt així com esperàvem. S'ha fet qualche canvi per combinar millor ses tuberries, però ve a ser lo mateix.

*** Això com funiona, és obligatori enxufar, és voluntari?**

Ses aigos brutes és obligatori, ses netes és voluntari.

Els tres regidors que varen assistir a s'entrevista, d'esquerra a dreta: en Gori Obrador, en Pere Ribot, i en Toni Mestre.

*** Si un no enxufa ara, quan podrà enxufar?**

Es que encara que no enxufin, ara ja hi posen s'acometida, tots tendran acometida, lo que no tendran és es contador.

Llavonces ells podran enxufar, lo que ara ja han de pagar ses contribucions especials de manteniment de sa xarxa, lo que no hauran de pagar serà es mínim.

Hi haurà un gasto de tuberia, de bomba, i això tothom haurà de pagar una quantitat per mantenir-ho; per s'aigo bruta tothom haurà de pagar un cànon tant si ni amolles com si no, lo que encara no es sap exactament quina quantitat serà.

Si uan persona no enxufa ara ho podrà fer quan vulgui, lo que haurà de posar sa porteta i es comptador a conte seu i també s'ha de dir que haurà de posar sa porteta i es comptador que li diran perque tots han de ser iguals.

*** Sabeu més o manco el percentage de gent que vol s'aigo neta?**

En qüestió de cases quasi totes, encara que siguin cases velles, de solars n'hi ha bastants, podríem dir que un 80 % de solars la volen.

*** Segurament ja sabeu com es distribuirà sa part econòmica als particulars, quins criteris s'han seguit?**

S'ha posat es 50% damunt els metres lineals i es 50% damunt lo edificat, es solars paguen menos perque només tenen sa quota dels metres lineals.

Els metres edificats també contenen ses sales, si hi ha una sala conta com si fossin dues cases.

*** Quan es posarà en marxa?**

Sa primera i segona fassa tendran aigo sense que sa tercera estigui feta, ja que sa torre entra a sa segona, ses aigos brutes no es posaran en marxa fins que sa depuradora estigui feta.

Sa tercera fassa ara no sabem quan es farà perque encara no hi ha subvenció per fer-la.

*** Quina és la data màxima per finalitzar aquestes obres?**

Data màxima no en tenim, hi ha un plaç de mig any per fer sa primera fassa desde el moment de la contractació i mig any per fer sa segona fassa també a partir del moment de la contractació.

*** Parlem un poc damunt es tema de s'aljub de sa Plaça, es que hem sentit comentaris de que**

s'havia fixat una determinada quantitat per adequar-lo i aquesta no ha estat suficient, **què hi ha de vera damunt això?**

Això és vera, se pensaven que només era fer-lo net i es varen equivocar de molt, s'havien pressupostat unes 275.000 ptes. per fer-lo net i haurà costat 2 ò 3 milions. Però s'ha fet d'una manera molt ben feta.

Ara, això no influirà gens en el preu de les cases, podríem dir que és un "regalo" que s'empresa ens ha fet.

*** El tema de sa depuradora, abans es deia que es faria una depuradora per Ariany i Petra, ara es parla que s'en farà una per Ariany, Petra, Maria i Sineu, per què això?**

No, antes es deia que s'en faria una per Ariany, llavonces una per Ariany i Petra, i ara una per Ariany, Petra, Maria i Sineu, nosaltres segurament juntarem ses aigos brutes amb ses de Petra i llavonces hi haurà un motor que les impulsarà fins a sa depuradora, ara pareix més econòmic empenyar-les que haver de fer una depuradora a cada poble, lo mateix passarà en Maria i Sineu.

Pareix que tothom la se cerca fer enfora i han anat a cercar sa partió dels muicipis.

*** I a on es farà?**

Es farà devora es pont de Son Alcaines i s'aprofitarà es torrent per tirar-hi s'aigo.

*** Tots aquests canvis, què han estat degut per qüestions de pressupost?**

Sí, segurament sí perque és més car es manteniment de quatre depuradores petites que de una tota sola grossa, i també hi ha una altre cosa i es que diven que perque una depuradora funcioni bé ha de servir a un nucli de 10.000 habitants.

Es més fàcil fer una depuradora ben feta i que funcioni amb una persona que s'en cuidi que no tantes de petites que no se paga tenir una persona per fer-la funcionar.

*** En lo de sa depuradora s'Ajuntament hi té res a veure?**

No, no, ni en so manteniment, ni funcionament, ni sa construcció, això corr a càrrec d'es Govern i de s'empresa ISBASAN, ella s'en cuida de tot.

Ara lo que no sabem quan nosaltres podrem posar en marxa ses aigos brutes, ja que fins que sa depuradora no estigui feta no les hi podrem posar; s'ha de dir que Ariany som uns dels pobles que anam més adelantats.

*** S'aigo potable es durà del pou que es va fer al camí de Calderitx, segurament aquesta aigo ha estat analitzada, de quina qualitat ha resultat esser?**

Ha estat bona, té un poc de calç però molt poca, haurà de ser tractada però molt poc.

*** N'hi ha molta?**

Va marxar 72 hores a 100.000 litres per hora, n'hi ha molta, lo que només hem podem treure 25.000 litres/hora, perque segons ets habitants et deixen treure un cert número de litres, és cosa de sa llei d'aigos.

Noltros tenim sa gran advantage

de que n'hem trobada, perque si no l'hauríem de comprar i això ja suposaria un increment de preu, ja que s'Ajuntament en s'aigo no farà negoci, i es pou és nostro

la tendrem a preu de cost.

*** Una vegada que s'aigo surti d'es pou, com funcionarà fins arribar a cada casa?**

En un principi sa part baixa d'es poble s'havia d'alimentar de s'aljub però es va decidir que per tenir més presió, tot el poble agafés s'aigo de sa torre.

Ara s'aljub només durà aigo a sa piscina ja que no necessita ser tractada.

S'aigo d'es pou anirà a s'aljub i de s'aljub hi haurà una bomba que la durà a sa torre.

Sa tecnologia que posaran és sa més moderna, no anirà amb cables, tot anirà amb un mecanisme de ràdio, que diven que és molt modern i que va molt bé.

Una altre cosa es que es pou funcionarà en sa nit per aprofitar que sa corrent és més barata, en cas de que en sa nit no bastàs també funcionaria en de dia.

*** Quants de litres hi caben?**

Dins s'aljub hi cabien uns 800.000 litres però varen estrènyer un poc ses parets i ha quedat més o manco de 600.000 litres. Dins sa torre hi cabran uns 50.000 litres.

S'aljub serà un dipòsit de reserva que si s'espenyava sa bomba d'es pou, s'aigo que hi haurà dins s'aljub a lo millor bastarà per 5 ò 6 dies i amb aquest temps es podria arreglar, d'aquesta manera és molt difícil que quedem sense suministrement.

Esperem que aquesta entrevista hagi servit per aclarir un poc més tot el tema d'aquestes obres.

Per part nostra només ens queda donar ses gràcies a n'aquests tres regidors per la seva atenció cap a nosaltres.

Catalina Pont,
Jaume Taberner.

Aniversari de l'Estatut i pacte autonòmic

Enguany, a nou anys de la promulgació de l'Estatut d'Autonomia de les nostres Illes, ens cal una celebració gens rutinària. El pacte autonòmic nacional sembla que haurà de marcar una important petjada en el camí de l'autogovern per a Balears encetat amb l'entrada en vigor de la Llei Orgànica que el 1983 ens atorgà i reconegué el dret a gaudir d'institucions pròpies de representació política.

Les reiterades peticions de millora de les dimensions competencials s'han concretat en l'esmentat pacte, els fruits del qual, però, encara no estan clarament perfilats. Per a nosaltres els ciutadans que constituïm els pobles de les Illes aquesta reivindicació es copsava com a reivindicació singularment sentida; ara ens han escoltat, tot i que hem de restar a l'espera de conèixer com es desenvoluparan les promeses que s'hi contenen en el pacte. No es tractava només d'ampliar el "sostre" competencial per la raó cronològica d'haver esgotat el primer quinquenni de vigència de l'Estatut, sino també i sobretot perquè formem una Comunitat Autònoma fonamentada en la suficient identitat com per esdevenir una comunitat històrica. Malgrat que no hi ha antecedents moderns i contemporanis d'institucions d'autogovern, ni etapes no frustrades d'autonomia política, res no desdiu que la personalitat històrica de les Balears participa de les condicions culturals, idiomàtiques i històriques que adjudiquen a altres comunitats el reconeixement d'autonomia històrica.

S'ha dit amb prou arguments incontestables que no era adient que a Balears no poguéssim tenir la competència en Educació, tenint en compte que no hi ha cap altra comunitat amb llengua pròpia distinta a la castellana que no la gaudesqui. El pacte autonòmic, però, finalment hi posarà remei a l'anomalia, sempre que estiguem conveçuts de que és una eina de desenvolupament i no un objectiu final. I el que hem de valorar com a cosa més important encara: mitjançant els acords, el llistat de matèries pactades recull una relació llarga de noves competències que jurídicament reforçaran l'edifici de l'autogovern que tots els ciutadans anam bastint d'ençà de la restauració del sistema democràtic. Ara bé, també pens que el pacte - i ho vull remarcar- no ha de ser una fita finalista, sinó una nova passa que permeti concebre noves esperances pel nostre futur autonòmic. La clau, per tant, no és sols l'assoliment d'un pacte, sinó el seu posterior desenvolupament.

El novè aniversari de l'Estatut, per tant, ens permet motivadament afirmar que Balears és al llindar d'una etapa de major autonomia i desenvolupament del dret constitucional a l'autogovern. Potser només ens manca demostrar en el futur immediat que, a més a més, formem "entitat regional històrica", segons l'expressió literal que fa la Constitució al punt ú de l'article 143 i que aplega a les autonomies històriques. Per aconseguir això últim, tal volta ens caldria treballar per aconseguir el que ja s'anomena a la Mesa del pacte autonòmic el reconeixement a la bilateralitat. El temps i la consciència autonòmica que sapiguem demostrar seran els factors que ens atracaran a l'obtenció de la bilateralitat amb el Govern Central per fer de la nostra una autonomia més forta, més gran, més pròpia.

Cristòfol Soler i Cladera.
PRESIDENT DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS.

*Aquestes gloses les va enviar el frare franciscà Fra. Jaume Tugones Mestre.
Tots els que feim feina a la revista "ARIANY" li donam les gràcies per la col·laboració.*

===== DONAR UNA MÀ =====

1.- DONAR UNA MÀ jo voldria
quan aparell aquests mots.
Si l'ARIANY llegim tots,
es menester dur-hi brots
de feina, sia com sia.

2.- L'altre dia de pagès,
vaig remarcar, clar i llampant:
si un grup de joves, lluitant,
duen l'ARIANY endavant,
ajudem a dur tal pes.

3.- És bo de veure: no basta
pagar bé la subscripció
amb doblers. Té el seu valor;
però sempre és molt millor
col·laborar amb altra "pasta".

4.- Ara bé; sabem, prou clar,
que no tothom pot escriure
un article; és tasca lliure,
si bé ningú vol fer riure
quan s'ha de DONAR UNA MÀ.

5.- ¿Porem o no bravejar
de què el poble, tan petit,
s'ha vist ben afavorit
pels estudis que han seguit
molts d'arianyers, amb cap clar?

6.- Quan he escrit ARIANYERS,
hi entrau, clar, les ARIANYERES.
Si no fóreu les primeres
a l'hora de fer carreres,
sempre féreu bons papers.

7.- D'altra banda, capellans,
i monges, i més d'un frare,
nostre poble donà suara.
I segueix donant-ne, encara,
sense esser tants com abans.

8.- I tenim qualche escriptor
dels bons, sí, que ha fet carrera.
No l'estorba cap "frontera"
guanyant premis de primera.
Demostra que és el millor.

9.- Així i tot, parlem ben clar,
a l'ARIANY hi manca gent.
Sortirà més resplendent
si, emprant bé l'enteniment,
tots li DONAM UNA MÀ.

10.- Excuses solem posar,
i són de mal pagador.
Ningú perdrà cap ronyó
enviant col·laboració,
que té un nom: DONAR UNA MÀ.

11.- "Tenc moltes feines". Engany,
perquè tots els fets demostren
que els "molt ocupats" aporten
"temps robats", i no comporten
que sia enterrat l'ARIANY.

12.- Repetesc, ho faig aposta,
que se tracta d'ajudar;
que LA MÀ porem DONAR
sense haver d'engirgolar
un escrit, que sempre costa.

13.- Fer més i bons subscriptors,
o fer més bona revista;
de feines n'hi ha una llista.
Posant cor i bona vista,
l'ARIANY tindrà servidors.

14.- Avui, nebot estimat,
Biel Frontera, o Biel "Tovell",
amb un glosadet novell
don contesta a tot aquell
llarg prec que tu m'has enviat.

15.- Voldria, faig parlar el cor,
que de TOTS fos l'ARIANY;
DONANT-LI LA MÀ amb afany,
sortirà bé, i tot l'any,
nostra "FULLA", bell tresor.

16.- Bono, bono, ja n'hi ha prou!
No vull cansar cap lector.
Seria de lo pitjor
ser motiu d'un esclator
de pena, per massa brou!!

Fra J.T.M., T.O.R.

Artà, febrer de 1.992.

Férem una matangada,
a n'es poble arianyer,
dia catorze de desembre sé,
que per molts serà recordada.

Ses xeremies varen venir,
per fer sa festa cumplida,
el matàrem a fora-vila,
a una caseta que Na Burgues tenia
i una soll per poder-lo tancar,
perquè sa tele l'havia de filmar,
quan es porc de sa soll sortia,
així més exacte seria,
fins a s'hora de matar.

I antes de matar-lo,
una cançó jo vaig fer,
perquè sapiguessin també,
qui era es matador,
i davant sa televisió,
així talment ho vaig fer:
Com que som es matador,
les mat i no tenc manies,
i acompanyat de ses seremies,
comensarem es matansó.

El duguérem a sa banqueta,
allà on l'haviem de matar,
li vaig aficar sa ganiveta,
i allà davant sa caseta,
sa sang es porc va donar.

Una vegada es porc haver acabat,
férem s'altra funció,
que era secorrar-lo,
igual d'aquell temps passat.

Amb càrritx el vàrem secorrar,
perquè altra manera no hi havia,
es càrritx si es torrat fa via,
i no se poden enrredar,
ni ses ganivetes per pelar,
perquè sino tot fallaria.

Quan ja estava secorrat,
el començarem a fregar,
amb sa pedra tosca en sa mà,
i sal que no hi faltà,
fins que es porc blanc va estar,
que serra no ni quedà cap.

Això va ésser lo primer,
fins que es porc va estar pelat,
llavors una furgoneta vengué
per dur-lo a una altra part,
que es lloc estava més bé,
i sa feina en tranquilat poder
fer,
perquè sortís tot encertat.

Quan a s'altra part vàrem arribar
que era una gran cotxeria,
molta comoditat hi havia,
per poder-lo elaborar,
lo primer que vàrem fer,
treure-lo de sa furgoneta,
i dur una banca neta,
perquè tot sortís més bé.

Tots duiem un davantal,
una davantal matancer,
que unes retxes vermelles té,
com duiem un temps primer,
i així tots érem iguals.

Ara tornam començar,
sa segona funció,
començarem a desfer-lo,
i tallar allà on haviem de tallar
perquè a n'es porc mai s'han d'a-
turar,
per donar feina a n'es que hi ha,
i no hi ha d'haver paparró,
perquè si comencen a mirar-lo,
això és un mai acabar.

Jo tēnia un ajudant,
que també ell m'ajudava,
i ell s'enduia sa tallada,
de lo que jo anava tallant,
en sa televisió davant,
que tot lo que veia filmava.

Es potons vàrem tallar,
i llavors es camaiots,
no les férem molt grossots,
i així mai se solen esclatar.

Llavors ja el vàrem posar,
a punt de desxuiar-lo,
que aquesta es sa posició,
quan el posen com si pastura.

Férem es solc de sa partió,
que sempre així ho solem fer,
per llevar sa xuia bé,
es qui és es matador,
i així per sa televisió,
es talls de xuia voran bé.

Sa xuia vàrem llevar,
i llavors es saïm robat,
i com que ve tot acompassat,
a n'es lloms vàrem pegar,
i una tallada a n'es coll hi ha,
que ses dones solen cercar,
i també la s'en duen aviat.

Llavors ja anam a cercar,
es braços que són ses paletes,
que de sang sempre són netes,
i ja se poren desnossar.

Llavors llevam cap i espinada,
p'es budells poder llevar,
i ses dones ja poren començar,
en sos budells, sa seva tasca.

Llavors es menescal va venir,
que es sa feina que li toca,
i jo en veu alta li vaig dir:
Menescal porem seguir,
aquest porc no té pigota.

Es menescal va contestar,
això és un porc preciós,
de trocets m'en tenc que dur dos,
per poder-lo examinar,
per sa meva part podeu continuar,
que no hi veig res dificultós.

I es budells per ses budelleres,
ara que són calents,
ara que són bons de fer nets,
però això, ja va per elles.

Després vàrem berenar,
perquè ja hi havia talent,
i perquè llavors era calent,
i és més bo de roegar,
en vi i un poc de pa,
es fred anava fugiguent.

Quan vàrem haver berenat,
mos hi posàrem altra vegada,
i ja llevàrem sa tallada,
que és lo més anomenat,
es "jamons" que ben arreglats,
n'hi ha per una temporada.

I seguint sa tradició,
sa carota vàrem llevar,
es fetge i es lleu que també està
tot a continuació,
i si ho dónen per sa televisió,
tota Mallorca hem veurà,
perquè ben filmat va quedar,
tota aquesta funció.

Llavors venen ses costelles,
i després ve es cuniet,
que és un pelleringo estret,
quan les ha llevades a elles.

A continuació es segins,
que es tels les han de llevar,
i sobrassada hi solen posar,
diuen que per estojar,
en venir envant i són molt fins.

Sa passetja és una tallada,
que ve a continuació,
lo que molts deim es pixador,
que un temps solien guardar-lo,
per untar sa guarnició,
i qualche pell enravenada.

Ara tot ja està acabat,
més detalls ja no puc dar,
sa xuia de sa panxa que ja està,
en tot es saim llevat,
i a ses matanceres serà entregat,
perquè ho puguin maniobrar.

A continuació ses figures seques,
i llavors un poc de mesclat,
que això sempre ha usat,
perquè tot surti encertat,
i ses peces surtin condretes,
perque es qui ha pagat ses pesse-
tes,

el se mengi en felicitat.

Capolam es saim lo primer,
i ja va dins es calderó,
per dur-lo a n'és fogó,
perquè es saim s'ha de fer,
foc és lo que ha de menester,
i no poren cremar-lo,
i llavonces en colar-lo,
ses ronxes sempre surten bé.

Després capolam sa sobrassada,
tot capolat en sa mà,
que també se va filmar,
perquè cada funció quedàs gravada
que és molt diferent de lo que
fan ara,
que tot en màquina se fa.

Es camaiot i es botifarró,
sempre sol ésser lo darrer,
i així sa capola bé,
si no ho volen mesclar-ho.

Quan tot ja està capolat,
ses espisis hi solen posar,
i així ja ho poren mesclar,
fins que tot quedi encertat,
i una vegada haver-lo tastat,
ja se posen a omplir-ho.

Una vegada ja omplit,
es camaiot i es botifarró,
lo que fan és fermar-ho,
i de cap a n'és calderó,
fins que tot està bullit.

Tot seguit sa sobrassada,
que hi posen sal i prebe bort,
d'aquest de Pòrtol que no és bort
perquè queda ben "colorada",
i després d'estar trempada,
si no és dolça ni salada,
ja queda per omplir tot.

Omplírem sa sobrassada,
de budells d'és porc mateix,
com que no va dur molt de greix,
tot va sortir una monada.

Una vegada haver acabat,
penjàrem tota sa perxada,
de botifarrons i sobrassada,
i per sa televisió filmada,
i es porc tot quedà arreglat.
Ses matanceres varen cantar,
ses cançons d'un temps primer,
en so davantal matancer,
i aquí tot lo d'és porc s'acabà.

Des d'aquí ja vàrem preparar,
per anar a cercar romaguers,
amb un rossegai pes carrers,
per un bon caramull aplegar.

Així que férem un foguero,
en totes ses campanilles,
acompanyat de ses xeremies,
i tot va anar de lo millor.

Per tant tot mos va anar en popa,
de balladors i cantadors,
i llavors bons cantadors,
que cantaven sa ximbomba.

L'Amo En Xesc Cloquis va venir,
a n'és foguero per cantar,
pes que volia ballar,
i en noltros sa va juntar,
per porer-mos divertir.

Es foc ja se va acabar,
i va fugir sa cantera,
perquè a dins sa carrera,
no hi feia molt bon estar,
però sa televisió ho va filmar,
per poder-ho recordar,
es temps que de vida ens queda.

Idò com dic tot s'acabà,
i entràrem dins sa cotxeria,
on ses taules preparades hi havia
tot ja a punt de sopar.

Mos posàrem a sopar,
noranta-set persones hi havia,
tot feia sa seva via,
i ningú se va desmandar.

S'arròs va sortir preciós,
perquè tothom ho demostrà,
es que un plat solia menjar,
secur que en menjava dos.

Per segon plat ses pilotes,
que tot mos va acompanyar,
passaren gust de sopar,
sa gent que de fora va davallar,
per assistir a n'aquestes matan-
sotes.

Hi va haver amet.la torrada,
i llavors un bon meló,
bunyols de bon gust i bona olor,
perquè hi va haver bunyolada.

De vi tampoc en faltà,
cafè i conyac també n'hi havia,
i tot en "grande" se servia,
i encara de tot va quedar.

Una vegada haver acabat,
ses taules vàrem llevar,
i se posaren a ballar,
molts de balladors de Ciutat,
amb ses xeremies ben acompanyats,
que tot també quedà encertat,
que res més se pot desitjar.

Llavors en Pere Gil va venir,
junt amb una companyera,
en molta barba i cabellera,
per un parell de cançons dir.

Seguidament es llegí es testament
d'és porc quan havia de morir,
i tots es seus membres repartir,
molt bé i honestament,
i tothom quedà content,
amb lo que d'és porc va tenir.

Jo vaig fer un parell de cançons,
i un parell vos ne diré,
de ses que me recordaré,
per no fer-ne de fallons.

Lo primer vull saludar,
es nostro batle actual,
que és en Toni Pascual,
i en noltros s'ha volgut juntar,
anit a n'aquest sopar,
com a cosa especial.

(Continua a la pàgina següent)

(Ve de la pàgina anterior)

Avui hem fetes matances,
 un porc negre hem volgut matar,
 perquè no volem deixar,
 ses costums que mos varen ense-
 nyar,
 ses nostres generacions passades,
 i desitg que qui les ha pagades,
 en salut el se pugui menjar.

S'enhonabona vull donar,
 també a sa nostra cuinera,
 perquè tothom la braveja a ella,
 i com que és sa dona meva,

també la vull bravejar.

També no vull oblidar,
 a ses nostres matanceres,
 ni tampoc a ses bunyoleres,
 perquè són arianyeres,
 i llavors que són molt feineres,
 i per tot saben posar mà.

Aquest poble arianyer,
 per molts serà recordat,
 perquè don Bartomeu Ensenyat,
 per sa ràdio ho digué,
 que dia 14 matances s'havien de
 fer,
 així que tot Mallorca està ente-
 rat.

Ara ja faig sa darrera,
 i un detall he volgut dar,
 d'es porc així com està,
 tant de davant com de darrera,
 així ho feia sa gent primera,
 quan a mi m'ho varen ensenyar,
 així que de mi podeu disposar,
 que som en Joan Frontera.

Esports

Hola amics:

Us enrecordau que a la fulleta passada i a l'altre, jo parlava de les cistelles i de les noves porteries de futbet, dons bé, pareix que a la fi tot està arreglat i segons sembla quan aquesta fulleta arribi a les vostres mans, esperem que tot estigui instal·lat.

Bé deixant de part aquesta notícia, començarem per el futbet dels més petits, o sia, el de categoria Benjamin, si bé la seva trajectòria no és massa brillant, sí que s'ha de destacar la seva millora, ja que dels primers partits jugats i que es perdien per resultats com un 0 - 17, un 5 - 0 ò un 9 - 0, s'ha acabat perdent només per resultats bastant estrets com són un 5 - 3 ò un 2 - 4, així i tot no vull llevar gens de mèrit ni gens d'illusió a aquests joves jugadors, ja que com tots sabeu ningú neix ensenyat i jo vos asseguro que ells tenen molt de futur.

D'altre banda un cop més les millors notícies venen donades per l'equip Infantil que es veu que té les idees ben clares ja durant aquest període de temps no han perdut encara cap partit (toquem fusta) i per si un cas aquí teniu els resultats: Campions del torneig de Montuiri Primers classificats a un torneig

jugat a Campos, i també els següents resultats:
 Lluchmajor 3 Ariany 7
 FJ Ballester 2 Ariany 2
 Joan Veny 1 Ariany 9

Jo crec que amb això queda prou clar la feina que estan fent els propis jugadors, i el seu entrenador, en Pep Alzamora, qu més d'una vegada es troba "quasi" tot sol, desde d'aquí vull demanar que ens agradaria que hi hagués una mica més d'interès per part de la gent i especialment els pares, ja que de fet és un gran bé per els allots i una manera molt sana d'educació i convivència, enhonabona allots, sort i endevant.

I ja passant als grans no es pot dir que hagi estat un bon final de primera volta, ja que de quatre partits només n'han guanyat 1 i n'han perdut 3, precisament es va guanyar el partit de fora camp per 2 - 3 a Lloret i es varen perdre tots els partits a casa, 1 - 2 amb el Porto Colom, 2 - 3 amb el Balears i 0 - 2 amb el Son Cladera; del començament de la segona es pot dir que s'ha començat amb els mateixos punts que la primera volta, o sia, dos aconseguits de dos empats un fora camp i l'altre a Ariany, l'altre partit disputat a Andraitx es va perdre per 3 - 1; tal vegada el més destacat és que en Tonio Sanxo du ja 21 gols, per lo que és un dels màxims golejadors de la categoria, esperem que tant ell com l'equip duguin a n'aquesta segona volta una trajectòria ascendent, i això ha estat tot per aquest cop.

Adéu amics i fins una altre.

Tomeu Bauçà Frontera.

Nota: Sent molt no poder donar resums però degut a una operació que m'ha tengut més temps de l'esperat en repòs no he vist cap dels darrers partits jugats, esper la vostra comprensió, gràcies.

NO ET MOSSEGUIS LA LENGUA PARLA CATALA

Campanya de Normalització Lingüística

La Conselleria d'Agricultura amb la Premsa Forana

--19--

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura i Pesca

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA
DE MALLORCA

El passat dia 31 de gener, la Conselleria d'Agricultura i Pesca va reunir a totes les revistes que formam l'Associació de la Premsa Forana a un celler d'Inca, per part de la Conselleria hi va assistir el Conseller Pere J. Morey Ballester, el Director General d'Estructures Agràries i Medi Natural, Ferran Garrido Pastor; el Director General de Producció e Indústries Agràries, Jaume Darder Ribot; el Director General de Pesca i Cultius Marins, Miquel Massutí Oliver, i el Secretari General Tècnic, Domingo Antoni Ferrari Mesquida.

En primer lloc el Conseller Pere J. Morey va explicar el

present i futur de l'agricultura Balear, va explicar les dificultats que s'han presentat i es presentaran per l'entrada dins la CEE.

Posteriorment el Conseller es va posar a disposició dels presents perquè li fessin les preguntes que volguéssim, les preguntes varen esser nombroses i de diferents temes, en nom de la revista Ariany se li va demanar per el projecte de "Sa Marineta", el Conseller va respondre que aquest projecte ha estat molt complicat, i s'ha hagut de dur al Consell de Ministres de Madrid, però ens va dir que abans del Nadal passat el Ministre d'Agricultura de Govern Central

l'hi havia comunicat que el tema de "Sa Marineta" ja estava arreglat, per tant pareix que la cosa ben prest ja funcionarà.

Per altra part també vàrem informar al Director General d'Estructures Agràries i Medi Natural, Ferran Garrido Pastor, que els diferents indicadors per senyalitzar els camins rurals que s'han instal·lat a Ariany hi havia algunes errades, el Director General es va interessar per el tema i ens va dir que li comunicàssim la toponímia correcta i es corregiran les errades, nosaltres ja ho hem fet, ara esperem que mos ho posin bé.

Jaume Taberner Ribot.

Aspecte de la taula presidencial

manifest

PER A LES INSTITUCIONS PÚBLIQUES I PRIVADES, MITJANS DE COMUNICACIÓ
I CIUTADANS EN GENERAL

LES ORGANITZACIONS NO GOVERNAMENTALS (ONGS), entitats socials i moviments associatius que signen aquest manifest fan neixer la plataforma "IGUALS EN DRETS" decidits a impulsar la defensa dels Drets Humans pel que fa referència a la pròpia identitat, ètnica o cultural, inicien avui mateix una campanya de suport i promoció de les minories ètniques a l'Estat Espanyol.

Actualment, diferents zones de l'Estat Espanyol pateixen la fitblada dels comportaments irracionals i aberrants, com són el racisme i la xenofòbia, que tothom desitjaria veure superat per sempre més. No és aquest un fenomen específic o particular de la societat espanyola, sino ben al contrari, emmanat en un referent de violència racista i xenòfoba que recorre, com fantasma del temps moderns, Europa.

En aquesta època on les senyeres de la igualtat i la solidaritat han estat abatudes per les pitjors manifestacions del darwinisme social i econòmic i per l'aspiració al triomf i la promoció individualista com a finalitat, assistim a la ruptura del concepte públic i a la reducció en el que és privat com a signe de pseudomodernitat.

Les Societats postindustrials desenvolupades han creat vertaders comportaments estamentals, coneguts com el fenomen de la societat dels tres terços, un dels quals és constituït pels privilegiats del sistema i un altre recentment instal·lat precàriament, lluita amb totes les forces per a impedir l'entrada d'aquells que, marginats i rebutjats, truquen a la porta del propi sistema.

En la política, l'Estat a través de les seves institucions sanciona per passiva i executa per activa, les formes més variades de marginació i repressió institucional de les minories (Llei d'extranjería, coacció i control policial, política de real·lotjament a ghettos, silenci oficial davant les mobilitzacions reaccionàries enfront de les minories ètniques, etc.). S'intenta crear un mur de contenció social davant la marginació que truca a les nostres portes obviant els problemes que existeixen realment tot intentant mantenir la imatge de salut de la resta del cos social.

Independentment de les causes i orígens del racisme i la xenofòbia (prejudicis, pors, falsos arguments biològics o ideològics), constatarem que aquest fenomen és avui dia una de les manifestacions més dures de la marginació racial per causes econòmiques, socials i culturals.

Minoria ètnica i pobresa són dos conceptes que freqüentment van units, enfortits per la marginació i el rebuig social. Partint dels valors eventualment vigents a la societat de l'Estat Espanyol, les minories ètniques resulten sospitoses i culpables precisament pel fet de ser pobres.

Freqüentment s'estableix el fals binomi delinqüència-droga i minoria ètnica, el que no és més que una manera de satanitzar, per simplificació del problema, els esmentats grups socials i d'exculpar la pròpia societat i les institucions de les causes que generen aquesta problemàtica. Qualsevol fenomen marginal tendeix a ser atribuït als col·lectius minoritaris com a responsables directes de les situacions que arrossega la seva pròpia marginalitat.

Actualment el Poble Gitano és considerat com la víctima propiciatòria que concentra l'origen de molts dels mals socials ara existents. Tanmateix és de tèmper que amb el principi del procés de fustigament de les llibertats d'un grup, la repressió arribarà a escampar-se a tot el conjunt de la societat, tant i més quan aquesta permet l'aparició d'aquests fenòmens amb la seva passivitat i complaença, si no amb franca hostilitat i violència.

L'actual procés extraordinari de regularització dels treballadors immigrants, a punt d'acabar, amb els avantatges i les solucions per a prou treballadors fins ara il·legals, no serà efectiu per a d'altres persones que ja resideixen a Espanya i que realment viuen del seu treball. Les causes alienes a la seva voluntat no els permet de cobrir tots els requisits exigits, i tot això redundarà en el risc d'expulsió i en una major marginació.

Constatarem que quan els marginats són, a més infants (el cas dels escolars gitanos i d'altres minories ètniques), el rebuig és encara més aberrant, ja que s'estaran marginant persones incapacitades per a defensar-se. Allò que s'amaga a sota no és sino el caire més odiós del racisme, el caràcter injust del qual no repara ni tan sols l'edat i personalitat de les seves víctimes. Aquestes actituds tendeixen a reproduir fins a l'infinit l'esquema de comportament al·ludit, alhora que representa educar les generacions joves en el valor de la insolidaritat defensada pels adults.

Cridam a una reflexió i serenitat d'ànim a la societat que permeti la defensa d'uns arguments substancialment diferents i allunyats de la confrontació interètnica, la violència racista,

la marginació i el fustigament cap a d'altres persones que només es diferencien de la majoria pel color de la seva pell.

Exigim de les institucions de l'Estat i Autònòmiques, com dels partits polítics quelcom més que dedaracions commiseratives i piadoses de bones intencions, després d'un llarg període de silenci davant dels conflictes racials que han esclatat al País.

Resulta, almenys sospitosa la coincidència en el temps d'esclats, amb component racista i conflictes violents amb el debat d'un projecte de LLEI DE SEGURETAT CIUTADANA, elaborat per l'equip del ministre Corcuera. Tal vegada ha estat aquest el dima social "necessari" per a imposar més lleis, que en nom de la protecció de les llibertats, acaba atemptant contra aquestes mateixes.

Ens mostrem profundament preocupats per la tendència d'alguns mitjans de comunicació d'amplificar estereotòpicament les dimensions reals del problema, generalitzant-lo enllà dels seus fenòmens concrets i confonent en un mateix sac, qüestions com el tràfic de drogues, les patrulles ciutadanes o el racisme. Es tracta d'una cerimònia de la confusió en que sembla glatir l'antiga idea de "com més dolent, millor" almenys per als interessos particulars de qualque mitjà concret.

En aquest moment són més necessàries que mai, unes dosis importants d'autoresponsabilitat i seny que contribueixin a impulsar i canalitzar discursos de racionalitat en la vida pública i social. Una societat sorda i passiva davant les injustícies socials és una societat abocada a actuar com a suport justificador, per activa o per passiva, d'aquelles.

La CAMPANYA "IGUALS EN DRETS" pretén denunciar les causes econòmiques, socials, polítiques de qualsevol casta que donen lloc al racisme i a la xenofòbia, pressionant davant l'Estat, els partits polítics i la pròpia societat per a desenvolupar un altre tipus de cultura més justa i solidària, així com unes mesures i unes iniciatives per a la protecció i promoció de les minories ètniques, tant les nacionals com les foranes a l'Estat Espanyol. El dret a la pròpia identitat i el respecte per a la mateixa és un element que enriqueix la societat que el practica, alhora que mesura el seu tarannà democràtic.

Amb aquesta finalitat ens hem constituït en organisme de campanya les organitzacions sotasignants, compromentent-nos a generar un debat social encaminat a la superació d'unes injustícies tan greus com el racisme i la xenofòbia.

- 1.- Antònia Galmés Zuzana (Tomàtiga), 2.- Magdalena Darden Torquemada (Gallega), 3.- Margalida Orell Ginard (Tomàtiga), 4.- Maria Marcaró Maimó (d'es Casino), 5.- Joana Bauçà Riera (Pipa), 6.- Catalina Ribot Ribot (Billoch), 7.- Antònia ? Font (de Sas Ferrers), 8.- Magdalena Ribot

Darden (de Sa Garriga), 9.- Maria Sansó Maimó (d'es Pujol), 10.- Catalina Darden Estelnich (de Sa Garriga), 11.- Antònia Ribot Ribot (Fonastera), 12.- Teresa Caldenteu Ribot (de C'as Senyor), 13.- Donya Catalina Feliu (era la mestra i era de Palma), 14.- Maria Ferrer Mestre (de S'Avall), 15.- Bel Darden Estelnich (de Sa Garriga), 16.- Maria Bauçà Riera (Pipa), 17.- Maria Sancho Genovard (de Sa Bodega), 18.- Margalida Mestre Riera (Rovada).

- 1.- Pep Genovard Mestre (Corona)
- 2.- Miquel Frontera Mestre (Tovell)
- 3.- Llonç Caldenteu Frontera (Tovell)
- 4.- Biel Payenas Darden (Casulla)

5.- Biel Frontera Mestre (Tovell), 6.- Guillem Genovard Bibiloni (Corona), 7.- Joan Bibiloni, 8.- Joan Capó Pascual (de Son Ribot), 9.- Sebastià Mestre (de Sa Cabaneta), 10.- Damià Darden Estelnich (de Sa Garriga).

EL PSM DEMANA UN DEBAT PUBLIC SOBRE EL PACTE AUTONOMIC AL PP I AL PSOE.

El PSM - Nacionalistes de Mallorca, després de la coneixença i estudi exhaustiu del document sobre els acords autonòmics, elaborat pel PP i el PSOE, datat a Madrid el febrer de 1992, es ratifica en una apreciació que cada cop es fa més evident: aquests acords expressen les concepcions centralitzadores i burocratitzadores dels partits que el signen i priven els pobles de les Illes Balears d'accedir a l'autogovern, o al menys a un grau superior d'autonomia.

El que se'ns ha volgut vendre com un gran avenç és una nova limitació dels drets democràtics i nacionals de les Illes Balears. El PP i el PSOE s'han posat d'acord en no atacar-se més en un tema en el qual, tanmateix, tenen poques diferències, ja els basten els temes de tràfic d'influències i de corrupció.

Per això, davant les declaracions del Ministre d'Administracions Territorials afirmant que les crítiques al susdit pacte es feien "per ignorància", i la manca de rigor en la defensa dels interessos de la nostra comunitat autònoma expressat, una vegada més, pel President Gabriel Cañellas, el PSM demana un debat públic als màxims representants del PP i PSOE a les Illes Balears, Sr. Cañellas i Sr. Obrador, per tal d'analitzar les característiques d'aquesta proposta.

Cal que tota la societat de les Illes Balears, les entitats i associacions cíviques, coneguin aquests acords centralitzadors. Un nou menyspreu cap a la nostra autonomia.

OFICINA DE PREMSA

Palma, 13 de febrer de 1992.

Nacionalistes de Mallorca

RECURS DEL PSM DAVANT LA MESA DEL PARLAMENT.

El PSM vol un urbanisme transparent que no estigui en mans d'especuladors.

El debat que es va produir en el Parlament de les Illes Balears sobre la proposta e modificació de la Llei d'Atribució de competències als Consells Insulars en matèria d'urbanisme i habitabilitat, tenia l'objectiu, de banda del PP-UM, de mantenir la presa de decisions sobre urbanisme en el marc d'una Comissió Insular d'Urbanisme formada tan sols per membres del PP designats pel Consell Insular i pel Govern Balear.

La manca de transparència i el secretisme seran, segons vol la majoria governant, la norma d'actuació en temes tan importants com declaracions d'interès social, camps de golf, planejaments municipals, plans parcials, etc. D'aquesta manera el tema que els darrers anys ha centrat l'atenció de l'opinió pública, és a dir, tot el que es refereix a ordenació del territori, queda al marge de la informació i el debat col·lectiu.

Aquesta incomprendible actuació del PP-UM implica una reducció important del grau de democràcia i autonomia existent. Els Consells Insulars perden el seu protagonisme a favor d'unes Comissions Insulars monocolors i sense control democràtic.

Però no tan sols s'empren aquesta opció vulneradora del marc legal -tal i com indica la sentència del Tribunal Superior de Justícia-, sinó que ara es pretén modificar la llei sense cumplir les prescripcions necessàries d'acord amb la Llei de Consells Insulars. Sense la consulta prèvia als Consells. Tot això per mantenir el control i l'ocultisme sobre les decisions urbanístiques.

És per això que el grup parlamentari PSM-EEM ha presentat un Recurs davant la Mesa del Parlament de les Illes Balears, en el qual es demana la

reconsideració de l'acord d'admetre a tràmit la Proposta de Llei esmentada i la suspensió de la seva tramitació parlamentària.

Aquest és un dels temes de més trascendència política que els darrers anys s'han plantejat. El grup parlamentari PSM i EEM vol expressar un cop més, que el que s'està debatent és el futur urbanístic i territorial les Illes Balears, i que seguirà treballant per les vies judicial i política per un control democràtic de les seves competències en urbanisme, pr la seva transparència, i per evitar les maniobres dels especuladors i l'amiguisme.

OFICINA DE PREMSA

Palma, 14 de febrer de 1992.

MANCOMUNITAT
PLA DE MALLORCA

La Mancomunitat d'es Pla de Mallorca dins el programa d'educació d'adults amb la coordinació del Ministeri d'educació i Ciència, amb la col·laboració de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports, l'INEM i amb el suport de "La Caixa", organitza cursos d'informàtica.

Durant els mesos de febrer, març i abril a Petra.

Inscripcions a les oficines de "La Caixa", o als responsables d'educació d'adults.

"la Caixa"

TEST CULTURAL

1.- La canalització d'aigües a Ariany, com sabeu, en part està subvencionada pel Govern Balear i pel Consell Insular de Mallorca. Sabrieu dir a quan puja el % d'aquesta subvenció?

- Al 20 %
- Al 80 %
- Al 50 %
- Al 10 %

2.- Darrerament, s'ha parlat molt del Local Parroquial. Sabries dir a quin any es va posar la primera pedra?

- 1935
- 1975
- 1967
- 1980

3.- El passat mes de Gener, va morir Manuel Mompó, artista de renom universal, que va viure molts d'anys a Mallorca, sabries a quina activitat artística es dedicava?

- Era escriptor
- Era cantant d'òpera
- Era pintor
- Era actor de cinema.

4.- Si parlam de D.Joan Verger, segurament sabràs que parlam de?

- El president del C.I.M.
- El Batle de Palma.
- El president del Govern Balear.
- El conseller de cultura.

5.- S'Horta, és un llogaret agregat al terme de?

- Manacor.
- Felanitx.
- Llucmajor.
- Santanyí.

REFRANYER

- Any de neu, any de Déu.
- ¡Fora rues!
- Febrer el curt, si entra dolent, pitjor en surt.
- Febrer curt, pitjor que turc.
- P'és Gener, floreix s'ametler.

PENSAMENTS

- On hi ha vida, hi ha alegria, on hi ha fredor o tebiesa, tot apareix trist.

(Jorge Salinas)

- Té pau, qui la mereix i sap apreciar-la degudament.

(M.Ramis Alonso)

- T'estim, perquè tu ets tu i jo som jo.

(Montaigne)

- Tal volta, cerc la felicitat massa lluny. ¡La felicitat, es com las ulleres! No las veig i estan damunt el meu nas, ¡Tan a prop!

(Phil Bosmans)

- Es trobaren l'Amic i l'Amat i digué l'amic: No cal que hem parlis, sino fes-me senyal amb els teus ulls, els quals, son paraules per el meu cor perquè et doni el que em demanes.

(Ramon Llull)

SABIES QUE.....

.....El primer de Gener va fer 50 anys que va morir Mn. Martí Truysols, ecònom d'Ariany desde 1905 fins al dia de la seva mort dia 1 de Gener de 1942 i que essent una figura cabdal dins la nostra història arianyera, ni la Parròquia ni les autoritats, s'han dignat rendir-li un petit homenatge,...cosa que tampoc m'ha vengut molt de nou.....?

.....El passat mes de Gener va inaugurar una exposició a la Galeria L'Auba, En Bernat Ribot Mulet, fill de D. Bernat Ribot, pintor arianyer mort va uns mesos.....?

.....El veure molt la televisió, a part d'atrofiar el intel·lecte, pot provocar obesitat.....?

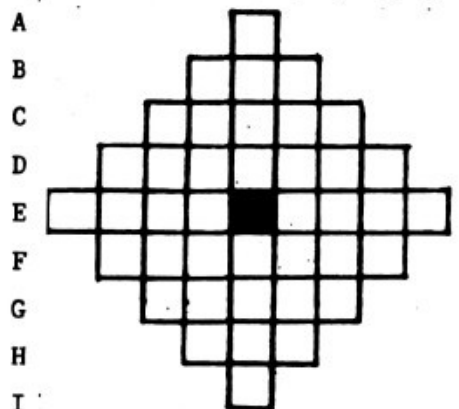
.....Enguany, Espanya estarà de moda a tot arreu del món, ja que es celebren les Olimpíades a Barcelona, l'Exposició Universal a Sevilla i Madrid és la Capital Cultural d'Europa.....?

LLETRES CREUADES

HORITZONTALS: A) Consonant. B) Lloc públic on serveixen begudes. C) Malnom arianyer. D) Fer forat. E) Recipient fet de vímens o canyes que serveix especialment per transportar roba o fruita. Malnom arianyer (Rev.). F) Feel a l'església catòlica. G) Participi passat de romandre. H) Corrent d'aire. I) La mateixa consonant emprada en A.

VERTICALS: 1) Consonant. 2) Despresa de calor i llum, produïda per la combustió d'un cos. 3) Fermentar la pasta de farina amb el llevat. 4) Augmentatiu de burot. 5) Líquid que circula pel teixit vascular de les plantes. Un dels dotze apòstols. (Rev.) 6) Moure's fent voltes sobre si mateix com una roda. 7) Peça de tela amb grans dibuixos pintats o teixits, que s'aplica generalment a l'ornat de les parets. 8) Que té molts diners o posseeix grans béns. 9) Consonant.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

LLETRES BARREJADES

Aquest pic ho tindràs molt fàcil ja que si afines bé la vista i tens paciència, trobaràs el nom de dotze pobles de Mallorca.

P R F A C A L A R O
O H J I H R A X C C
L I K D S T R V S O
L B D U D E I A E N
E Y T C L P A K L S
N A Q L U T N J R E
S G O A R H Y T O L
A S P A L M A B P L
A S D F G H J K S T
B I N I S S A L E M

Biel Tovell

Sa Farola One lluda

- A on vas tan pintada?, pareixes una fressa.

- Estic jo per fresses!, això són ses meves colors, què te penses què tothom té es color tan ensafrenat com tú?, és que pareixes una monta.

- És que hi estic mig monta, venc de missa i es temps d'es semó han mollat com una bomba que tothom se pensava que s'ETA ja havia arribat a Aniany.

- I a on l'han mollada?

- A davall es batipont.

- Bona pandalada! i què deu haver estat?

- Ves a sabre, deven esser aquests allots que van a llaure tot lo dia pes poble.

- És que és un desastre. També he sentit dir que roben taronges, foter ets escuts d'es cotxos, posen bloquets damunt es cotxos, i jo que sé!, cada dia en senten a dir una de nova.

- És que ja no hi ha ni ordre ni govern, t'assegur que és ben necessari que s'autonitat posi "mano dura".

- No!, i no domés són ets allots; es grandolassos en sos cotxos, que se pensen que tot es carrer és seu!, aparquen allà on les passa pes colons, arranquen a tota pastilla, que qualque dia passarem ses veietes i mos embolicaran i no mos deixaran part sana; amb una paraula un "desmiende", si aviat no se posen a posar multes això pareixerà "Chicago".

- "Chicagondena"!!!

- Avui hem vengut molt elsurades.

- No, i en so temps que feia que no mos vèiem!

- Sí, ja era antes d'es Reis.

- I què tal es Reis?, què te dugueren moltes de coses?

- Res!, peò varen ser molt guapos.

- No i t'assegur que són ben dignes d'admirar amb aquell fred que feia i calcaven en cavall.

- Sa joventut no s'espanta de res!

- I Sant Antoni què?

- Sé que a n'es fogueros hi va haver un poc de trui, perque hi va haver foguerons que les foteren ses llengonisses.

- I ara què me dius? no sabia jo tot això. I ara n'hi ha què estan per una llengonissa?

- No, però sempre n'hi ha de barruts que les agrada més lo d'els altres que lo seu.

- Bé i què feres cap carrassa?

- No, però es meu homo va anar a beneir es canari.

- O encara no l'havia beneit?, en Calau meu el va beneir es primer any, no i bé que canta!!

- Idó ses carrasses varen estar molt bé, però va fer una fretada que vaig tenir mal de coll fins a Sant Blai, menos mal que enguany varen beneir calistro perque sino ja hem pensava perdre sa veu.

- No, i en sa miula que tens!

- T'assegur que l'havia perduda.

- Meom, ara te surtiré a una altre part, tú que estàs "alterada" de tot, i lo d'es Local com acabarà?

- O no ho saps?, si ja no està obert, aviat s'obrirà, dia primer de març l'havien d'obrir.

- Ja era ben hona!

- Si no fos pes capellà ja fania estona que estaria obert.

- O havia perdut ses claus?

- Ai què ets de curta!, no però ho havia de consultar a n'es Palau i ja diven que "las cosas de Palasio van despasio".

- Estic ben contenta perque es diumenges en surtir de l'ofici a jo m'agradava ben molt anar a fer es variedet, i ara només vaig de ca nostra a l'església i de l'església a ca nostra.

- Res! tot s'arreglarà.

- Sí, es carrers i tot, ara ja n'arfalten i encara ses siguis no han arribat a n'es meu barrio.

SOLUCIONS ALS PASSATEMPES

TEST CULTURAL

- 1.- 80 %
- 2.- 1967
- 3.- Era pintor.
- 4.- El President del C.I.M.
- 5.- Felanitx.

LLETRES BARREJADES

P	R	F	A	C	A	L	A	R	O
O	H	J	I	H	R	A	X	C	C
L	I	K	D	S	T	R	V	S	O
L	B	D	U	D	E	I	A	E	N
E	Y	T	C	L	P	A	K	L	S
N	A	Q	L	U	T	N	J	R	E
S	G	O	A	R	H	Y	T	O	L
A	S	P	A	L	M	A	B	P	L
A	S	D	F	G	H	J	K	S	T
B	I	N	I	S	S	A	L	E	M

LLETRES CREUADES

HORIZONTALS.- A) S. B) Bar. C) Tubet. D) Foradar. E) Covo. Opip. F) Catòlic. G) Romàs. H) Tir. I) S.

VERTICALS.- 1) C. 2) Foc. 3) To-var. 4) Burotot. 5) Saba. Omis. 6) Redolar. 7) Tapís. 8) Ric. 9) P.

- Idó te pots posar bé en Déu, perque no saps lo que t'espera!

- Jo sempre hi estic amb Déu!

- Sí, en Déu i en La Mare de Déu, i en sa menjua! perque es segur que enguany te tonnaràs posar bé de coca.

- I a on és què hi ha coca?

- O no has vist es pesquins que anuncien es ball de fresses?

- No, jo encara no les he vist

- Idó jo ja tenc es vestit preparat.

- Jo crec que hi ariné talment, enguany no estic fina!

- Tú sempre tens, lo que t'estimes més niure que fer niure!, ja és que na no estic per discutir, ja mos veurem a n'es ball.

- Bé, bé, ja mos hi veurem si mos miram.